

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Epistolai tu hagiū Isidōru tu Pēlusiōtu

Isidorus <Pelusiota>

Parisiis, 1585

Observatiunculę quædam in D. Ignatij Epstolas, Cap. 7.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71898)

Verf. 40. miror fugisse Perionium, qui horum verborum sensus esset, *περὶ πειρίον ὅτι τέχνης φαίσει* (Cav. Loquitur enim illic Iustinus de Helena, quæ antequam se cum Simone coniunxisset, palam se in meretricia vita collocaverat. Hæc autem sic ille vertit, Helenam primùm in tecto statuerunt. Pag. 145. verf. 14. in his verbis, *ἵνα μηδὲνα δίκαιον*, legendum potius existimarem *ἀδικῶν*. Verf. 37. *ἢ μὴ εἶναι αὐτὸν ἀφ' ἑτέρας ὁμολογήσει* Fortasse pro *ἀφ' ἑτέρας*, legendum *ἀφ' ἑτέρας*, vel *ἀτεχνῶς*. i. planè. Verf. 39. incommodè proforus à Perionio redduntur hæc verba, *μηδὲν ἄλλο ἔμελλεν περὶ μὴ ἀναληφθεὶς θανατωθῆναι*. Sic enim vertit, Ne quis eorum qui expositi erant, iterum comprehensus morte mulctaretur. Sic autem verti debent: Ne quis eorum qui expositi erant, à nemine susceptus interiret. Pag. 150. verf. 5. pro *ἡδὴ*, crediderim legendum *δὲ*. Pag. 152. verf. 17. *αἰτία ἐλοιδίεσθαι*, *θεὸς δ' ἀναίτιος*. Perionius: Causa est id quod probatum & electum est. Ego autem: Culpa illius est qui elegit. Nihil enim causæ est, cur receptam lectionem submoueam, ac Perionij sententiæ subscribam, qui in Annotationibus legendum censet *τὸ ἐλοιδίον*. Fallitur enim illic, dum *τὸ ἐλοιδίον*, passivè intelligendum esse putat. Activam enim planè significationem habet, nec unquam apud Græcos authores in passiva reperitur. Eodem modo verf. 28. *ἀπαντήσεσθαι*, retinendum est. Longè enim aptius est hoc vocabulum, quàm *ἀπαρτήσεσθαι*. quod magis Perionio arridet, nec tamen huic loco quadrat. Verf. 35. *ἐπιτρέψαντες πᾶσιν εὐάρεστα φαίσεισθαι*. Perionius. Quòd exploratum habeamus fore, ut ea quæ omnibus grata sunt, appareant. Ego: ut ea omnibus grata videantur. Verf. 40. *δὲ ἑς καὶ μηδέπω πῶς ἐπιτύχουσι πεποιήται*. Perionius: Per quos etiam nondum rem ipsam corroboravit. Langus: Extremum decretum consummationemque fecit. At ego cum hæc vox *ἐπιτύχουσι* mihi suspecta esset, ac vicinam aliquam aptiorem exquirere, tandem, nisi me omnia fallunt, eam inveni. Nec enim dubito quin *ἐπιτύχουσι* legendum sit. i. conflagratio: quemadmodum & legitur tum in præcedente Apologia, tum etiam in hac ipsa, pag. 158. verf. 11. & seq. verf. 18. Vult enim Iustinus, prædestinatorum causa, quorum nondum numerus expletus est, extremam illam conflagrationem adhuc differri. Pag. 154. verf. 14. *παρελήθησαν*, pro *διελήθησαν*, à Iustino usurpatum esse cenfeo. Ac proinde vertendum existimo, Non solum autem, sed etiam interemerunt. nos, ut Perionius, iis abusi sunt. Pag. 162. verf. 3. *ὁ παρὰν λαὸς ἐπεφημῆναι*, λέγων ἀμὲν. ἐπεφημῆναι hoc loco Perionius vertit benedicere. Ego potius acclamare. Multa autem sunt hîc quoque alia loca, in quibus lapsus mihi fuisse videtur vir alioqui doctissimus. Hæc autem ex multis selegi, ut qui ipsius elegantissimo traducendi genere delectantur, consulenda quoque sibi interdum Græca existiment.

Observatiuncula quadam in D. Ignatij Epistolis.

CAP. VII.

IN hoc Capite collocare libet, quid mihi D. Ignatij Epistolas, singularem quendam sanè Christi amorem, atque ardentissimum martyrij desiderium præ se ferentes, non ita pridem legenti, annotare in mentem venerit. Epistola ad Mariam Cassobol. in his verbis, *εὐεῖναι (πηγαί) τὸς παλιόνας καὶ μηδὲν ἴσως, τῶ ἔδει ἐφέλκοντο ἀρύσασθαι τὸ πότις*, nisi veteris Interpretis auctoritate moueret, qui *εἶδει*, visione vertit, equidem *δειδῆναι* lubentiùs legerem. Epist. 2. ad Trallian. Vairlenius, trium Ignatij Interpretum sine controversia diligentissimus, ita hæc verba *ἀποδείξαι μὲν πῶς καὶ θεὸν ὑμῶν εὐνοῖαν* Latina reddit, quasi

quasi in Græco esset *ἡ ἀνομιὰ κατὰ γένη*. Sic enim vertit, Cùm enim demonstrasset vestram erga Deum beneuolentiam. Quàm tamen lectionem & Græcum exemplar veteris Interpretis lectionem confirmatum, & *σωτηρίας* ratio refellit. Quoniam enim modo vox ea, si tertiæ personæ esset, cum verbo *ἔδοξα* quadrare posset? In eadem Epist. parum candidè facerem, si hunc errorem, nimis certè crassum, ipsi potius quàm librariis ascriberem. Vbi enim habetur, Non legem stabiliunt, sed ex lege vitam prædicant, profectò cùm in Græco sit, *ἀλλὰ τὴν ἀνομιὰν κατὰ γένη*, scribendum est, nisi admodum fallor, vnico vocabulo, ex legem. Epist. 4. ad Tharsenses, hæc verba, *ὅτι ἡ σὰρξ αὐτῆ οὐκ ἐγείρεται*, rectiùs à Morelio sic vertuntur, Quòd caro hæc non resurgit, quàm à Vairlenio, eadem caro. Neque enim in Græco est *ἡ αὐτῆ σὰρξ*, sed *ἡ σὰρξ αὐτῆ*. Est enim inter vtramque lectionem permagnum discrimen. Longè enim aliud est corporum resurrectionem planè tollere, quàm, quòd Euty chius Constantinopolitanus Patriarcha à D. Gregorio confutatus assererat, carnem quidem, sed non eandem nobis in resurrectione fore. Epistola ad Philippenses, in his verbis, *τὰ λοιπὰ προσποιῆ ἀγνοεῖν κλέπτων. ἢ ὡς εἰ σοὶ καὶ τῶν ὅλων προσποιεῖται*, &c. aliter videtur legisse vetus Interpres, nempe, *τὰ λοιπὰ προσποιῆ ἀγνοεῖν, κλέπτων ἢ ὡς εἰ σοὶ*. Eaque lectio mihi aliquantò magis aridet. Sic enim sensus est, diabolus Christo quidem hos Dauidis versus callidè proferte, Angelis suis mandauit de te, vt custodiant te in manibus suis: quæ autè sequuntur, dissimulare se scire, versutè nimirum reticentem quæ deinde de eo Propheta vaticinabatur, nempe, Super aspidem & basiliscum ambulabis, &c. At verò paulò post & Morelius, & Vairlenius, longè mihi ab Authoris sententia recessisse videntur. Vbi enim Græcè est, *ἀφ' ἡμετέρας καὶ ἀφ' ἡμετέρας*, &c. *ἀφ' ἡμετέρας* ἢ *ἀφ' ἡμετέρας*, vterque hoc postremum verbum passiuam significatione accipit, sicque Authoris sententiam prorsus peruertit, dàm quæ ad Christum referri debent, diabolo tribuit. Hoc enim vult Ignatius, diabolus, postquàm Christum ingluuie atque inani gloria tanquam duplici quodam arietè deiicere frustra tentasset, iam cum per opus atque imperij cupiditatem ad impietatem pertrahere conari, his nimirum verbis vtentem, Hæc omnia tibi dabo, si cadens adoraueris me. Itaque pro eo quòd vterque Interpres (vt veterem missum faciã) vertit, Per auaritiam & ambitionem pertraheris ad impietatem, exponendum est, pertrahis, vel, allucere conaris. In hoc enim sensu Græci semper *ἐφέλκεσθαι* dicunt, non *ἐφέλκεν*, quemadmodum etiam Ignatius Epist. ad Mariam, in eo loco, quem supra citauit, *τὸς παρόσιας ἐφέλκονται*, &c. In ead. Epistol. sub finem, in his verbis, *ἐπὶ σωτηρίᾳ τῷ ὀπισθίῳ*, idem esse *σωτηρία*, quod Latinis, extremam salutem dico, satis, vt opinor, demonstratum est libro superiore cap. 22. In Epist. ad Smyrneses, non longè ab initio, in his verbis, *ἵνα ἀρῆ σόσημον εἰς τὸς αἰῶνας*, Vairlenius mendum inesse putat, ac pro *σόσημον*, *σοσάρις* legendum censet. Quo scilicet vocabulo vtitur Paulus cap. 3. Epist. ad Ephes. Atque ipse quoque diu in eadem sententia fuit. Verùm postea, quam emendationem esse ducebam, eam deprauationem potius esse comperi, cùm apud Esaiam cap. 5. in eum locum fortuitò incidi, ad quem hic Ignatius alludit. Sic enim loquitur Propheta: *ἀρῆ σόσημον ἐν τοῖς ἔθνεσι*. Ac rursus cap. 49. *εἰς τὸς ἔθνεσι ἀρῆ τὸ σόσημόν μου. σόσημον* autem in his duobus locis *ἀρῆ* vsurpatur. Itaque iam vulgatam lectionem prorsus retinendam esse non dubito. Non multò post, in Vairlenij translatione aliquid desideratur. Hæc enim verba, *εὐλογόν*

ὅτι λοιπὸν ἀναΐψαι ἡμᾶς, ὡς (lego ἕως) ἐπιχαρὸν ἔχοντων εἰς θεὸν μετατοεῖν, ad hunc ferè modum verti debent, Consentaneum est deinceps, vt ad meliorem mentem redeamus, dum adhuc spatium habemus per pœnitentiam ad Deum nos conuertendi. Omittit autem Interpres hæc verba, ἕως ἐπιχαρὸν ἔχοντων, quæ tamen sunt necessaria ob id quod mox sequitur. In inferno enim nullus est qui confiteatur. In Epist. ad Polycarpum, non longè ab initio, in his verbis, τοῖς χατ' ἀδρα χτ' ὁμώθειαν λάλει γέθ, iam ante me animaduertit Morelius veterem Interpretem legisse βοήθειαν, non ὁμώθειαν. Cui certè lectioni non inuitus subscripserim. Paulò post, in his verbis, ἔ πάν τραῦμα τῇ αὐτῇ ἐμπλάσσει θεοπέεται, Vairlenius, τῇ αὐτῇ, in translatione omittit, quod tamen nullo modo omiti debet. Sequitur in Græco, τὸς παροξισμὸς ἐμβροχῶς παῖ. Quæ quidem lectio mihi magis probatur quàm ἐν βροχῶς, vt est in eo codice Parallelorum Damasceni, quem mihi vtendum dedit amplissimus Cardinalis Caraffa. Versibus aliquot interiectis, hæc verba, μεγάλη βῆν ἀθλητῆ δέρεσθαι καὶ νικᾶν, parùm commodè reddidit Vairlenius, Magni athletæ est ferire & vincere. Feriri enim vtendum fuerat, quemadmodum etiam duo alij Interpretes (quantum ad sensum attinet) transfulerunt. Hæc enim mens est Ignatii, Christianum hominem perferendis iniuriis atque contumeliis victoriam adipisci. Non longo interuallo, hæc verba, δοῦλοι μὴ αἰρείτωσαν δὲ τὸ κοινὸν ἐλευθερῶσθαι, ita à Morelio redduntur, Serui ne præferant à communi Domino in libertatem asseri: à Vairlenio, Non eligant à Rep. manumitti. Mihi verò sic commodiùs verti posse videntur, Serui ne in animum inducant communibus sumptibus in libertatem vindicari. Erant enim tum fortasse quidem Gentilium serui Christiani, qui importunis precibus efflagitarent, vt communibus Ecclesiæ nummis, vel collatitia pecunia in libertatem assererentur. Hos igitur monet Ignatius, ne hoc oneris Ecclesiæ imponant, sed æquo potiùs animo seruile iugum trahant, quo Ecclesia his sufficere queat, qui ope atque auxilio magis opus habeant. Sub Epistolæ finem, in his verbis, ὡς ἄξιός ὢν ἀσπάζομαι πάντας, &c. videat Lector num legendum sit, ὡς ἄξιός ὢν. Nam hoc genus loquendi Ignatio frequens ac familiare est: illud autem nusquam alibi reperire licet. In Epist. ad Ephesios, in his Scripturæ verbis, μὴ ὁπίπλων ὡς ἀίκαται; librarium, vt opinor, vitio desideratur negatiua particula in Vairlenij versione. Sic enim habet: Num qui cadit, resurgit? pro, Num qui cadit, non resurget?

μαθεῖν καὶ παθεῖν.